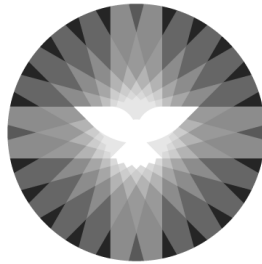

Protestantse Kerk

JAARREKENING

2016

VAN DE

PROTESTANTSE GEMEENTE

TE

LEIDEN

1 juni 2017

INHOUDSOPGAVE

	Pagina
Algemeen	4
Opmerkingen bij de balans per 31 december 2016	4
Opmerkingen bij de staat van kosten en opbrengsten 2016	6
Balans per 31 december 2016	10
Staat van kosten en opbrengsten over het jaar 2016	12
Waarderingsgrondslagen	13
Toelichting bij de Staat van kosten en opbrengsten 2016	15
Controleverklaring	23

Toelichting bij de jaarrekening 2016 van de Protestantse Gemeente te Leiden (PgL).

Algemeen

Voor u ligt de balans en de staat van kosten en opbrengsten van de PgL. In deze cijfers zijn de financiën die beheerd worden door de wijkpenningmeesters niet geconsolideerd. Het resultaat van kosten en opbrengsten is € 37.473 positief, daar waar een overschot van € 52.000 was begroot. We constateren dat het egaliserend effect van het 'egaliserend fonds koerseffecten' goed functioneert. Het overschot wordt toegevoegd aan het Eigen Vermogen.

Opmerkingen bij de balans per 31 december 2016

Activa

Pastorie

Evenals voorgaande jaren is alleen het woonhuis dat als pastorie in gebruik is opgenomen onder deze post. Het betreft de Edelkarper 28, de waardering is de historische kostprijs. De andere huizen, ook de voormalige pastorie aan de Van Brandelerkade, zijn verantwoord onder woningen.

Vorderingen

Onder deze post vallen vooruitbetaalde kosten en belastingen, kortlopende vorderingen en nog te ontvangen subsidies in het kader van de BRIM. Deze laatste is over 2016 ruim € 90.000 hoger dan in 2015 in verband met uitgevoerde subsidiabele werkzaamheden.

Passiva

Eigen Vermogen

Aan het eigen vermogen is het saldo van kosten en opbrengsten toegevoegd: € 37.473.

Effecten

De effectenportefeuille was per 1-1-2016 deels ondergebracht bij Ostrica, deels bij de ING. In de loop van 2016 is de gehele portefeuille bij de ING bank ondergebracht. Dit als gevolg van de wens om de kosten te verlagen, en de portefeuille volgens het beleggingsstatuut in te richten: duurzaam en met beperkt risicoprofiel.

Door het wisselen van beheer is dit boekjaar het onderscheid tussen ongerealiseerde en gerealiseerde koersverschillen ingewikkelder dan voorgaande jaren. Een klein deel van de effecten is verkocht door Ostrica, waardoor een koersresultaat is gerealiseerd. Het grootste deel van de effecten is overgedragen aan de ING.

Aan het einde van het boekjaar rapporteert de ING een gerealiseerd koersverlies van € 49.295. Deze is terug te vinden in de staat van baten en lasten. De ongerealiseerde koerswinst van € 323.659 is opgenomen op de balans. Bij Ostrica was over de afgelopen jaren een positief saldo ongerealiseerde koersverschil opgebouwd. Door de overheveling naar de ING verandert hier op zich niets in, maar de ING berekent het ongerealiseerde koersverschil op basis van de waarde op het moment dat de effecten in beheer bij ING kwamen, en verrekend dus niet met het door Ostrica opgebouwde saldo. De ING heeft aangegeven dat in de loop van 2016 de gehele portefeuille is gemuteerd met het doel het rendement te optimaliseren binnen de kaders van het beleggingsstatuut. Daarmee is het onder beheer van Ostrica opgebouwde ongerealiseerde koersverschil inmiddels gerealiseerd. Er is voor

gekozen om dit in de balans te verwerken. Per 31-12-2016 bevat de post Reserve Koerseffecten dus alleen nog de door de ING opgebouwde ongerealiseerde koerswinst. De post Egalisatiefonds gerealiseerd koersresultaat bevat het saldo van de gerealiseerde resultaten van zowel de ING als van Ostrica.

Het saldo van de **reserve koersverschil effecten** en **egalisatiefonds gerealiseerd koersresultaat** is ca € 150.000. Samen met de toevoeging van het resultaat van het boekjaar, ca € 42.000, geeft dit een toename van het eigen vermogen van ruim € 190.000

Fondsen en Voorzieningen

Het saldo post **Sociaal Fonds oud-werknemers** is per in 2015 overgeheveld naar het eigen vermogen en zal met het boekjaar 2017 niet meer opgenomen worden in de balans.

De post **voorzieningen** bevat:

1. voorzieningen voor het onderhoud aan de gebouwen voor zover ze niet onder de monumentenregeling vallen (BRIM).
2. voorzieningen voor de eigen bijdrage aan de rijkssubsidieregeling instandhouding monumenten
3. nalatenschappen

Ad 1: onderhoud gebouwen niet-BRIM

In het jaar 2016 is conform de begroting een dotatie uit de algemene middelen aan deze voorziening toegevoegd, als ook opbrengsten van collecten voor onderhoud en offerkisten, totaal € 64.929. Onttrokken is een bedrag van € 71.006 aan onderhoudskosten voor de diverse gebouwen.

Ad 2: eigen bijdrage BRIM regeling

De gebouwen van de PgL waarvoor een BRIM subsidie kan aangevraagd worden zijn het Hooglandse kerk complex met de diverse woonhuizen en de Marekerk.

In 2009 is, vooruitlopend op een eventuele toekomstige honorering van de BRIM subsidieaanvraag, een voorziening gevormd voor de monumentale gebouwen. De voorziening is gevormd vanuit het bestaande Restauratiefonds (Fonds Groeneveld).

In 2012 is 33% van het Restauratiefonds (Fonds Groeneveld) toegevoegd aan deze voorziening.

In 2016 is er een dotatie gedaan van € 88.416 conform de begroting 2016. Tevens is er een extra dotatie gedaan van € 15.000 vanwege het positieve resultaat van de commerciële exploitatie van de monumentale gebouwen.

Met ingang van 2012 is BRIM subsidie toegekend ten behoeve van de lantaarn/toren van de Marekerk. De subsidiabele kosten zijn € 17.794. De subsidie bedraagt 65% en heeft betrekking op 2013 tot en met 2018.

Vanaf 2012 is de BRIM-subsidieregeling ten behoeve van de Hooglandse Kerk toegekend. De subsidiabele kosten zijn € 781.188. De subsidie bedraagt 65% en heeft betrekking op 2012 tot en met 2017.

Met ingang van 2016 is een BRIM subsidie toegekend ten behoeve van de Marekerk. De subsidiabele kosten zijn € 542.136. De Subsidie bedraagt 50% en heeft betrekking op 2016 tot en met 2021.

Twee BRIM-subsidieregelingen zijn toegekend voor de woonhuizen van het Hooglandse Kerk complex. Namelijk ten behoeve van de panden aan de Nieuwstraat en de Moriaansteeg. De subsidiabele kosten zijn voor beide € 50.000. De subsidie bedraagt 50% en heeft betrekking op 2011

tot en met 2016. Voor deze twee BRIM-subsidieregelingen zijn de aanvragen tot vaststelling van subsidie ingediend bij de Rijksdienst voor het Cultureel Erfgoed.

Ad3: Nalatenschappen:

Behalve de toevoeging van 2% rekenrente aan alle nalatenschappen, zijn de volgende mutaties uitgevoerd:

Voorziening nalatenschap Ginhoven t.b.v. Maranathawijk

25% van de kosten van de kerkelijk werker, te weten € 1.687 is onttrokken aan deze voorziening. Tevens is de aanschaf van liedboeken en Bijbels ad. € 1.800 onttrokken.

Voorziening nalatenschap Harteveld t.b.v. Binnenstadsgemeente

De kosten voor de opbergkast ad. € 2.021 zijn onttrokken aan deze voorziening.

Voorziening nalatenschap Vogelenzang-Beij t.b.v. Leiden Zuid-West

De kosten van de kerkelijk werker ad. € 23.755 zijn onttrokken aan deze voorziening.

Voorziening nalatenschap t.b.v. bijzonder kerkenwerk

De kosten voor bijzonder kerkenwerk ad € 12.816 zijn onttrokken aan deze voorziening.

Fonds Pastoraat

Het niet gebruikte budget overgangsmaatregel ad € 22.500 is toegevoegd, om na de beleidsplan periode 2014-2017 alsnog te besteden. Tevens is er € 50.000 onttrokken aan het Fonds Pastoraat en toegevoegd aan het Vitaliseringsfonds.

Vitaliseringsfonds

In het kader van het Beleidsplan 2014-2017 is door de Algemene Kerkenraad een Vitaliseringsfonds ingesteld met als doel zowel bestaande vitaliteit te stimuleren als ook nieuwe wegen te exploreren. Ten laste van het Fonds Pastoraat wordt jaarlijks een bedrag van € 50.000 in dit Vitaliseringsfonds gestort. De kosten met betrekking tot het Vitaliseringsfonds ad. € 19.859 zijn onttrokken.

Schulden op korte termijn

In december 2016 zijn er veel collectebonnen besteld. Dit verklaart de sterke toename van de post **Collectebonnen in roulatie**

Opmerkingen bij de Staat van Kosten en Opbrengsten

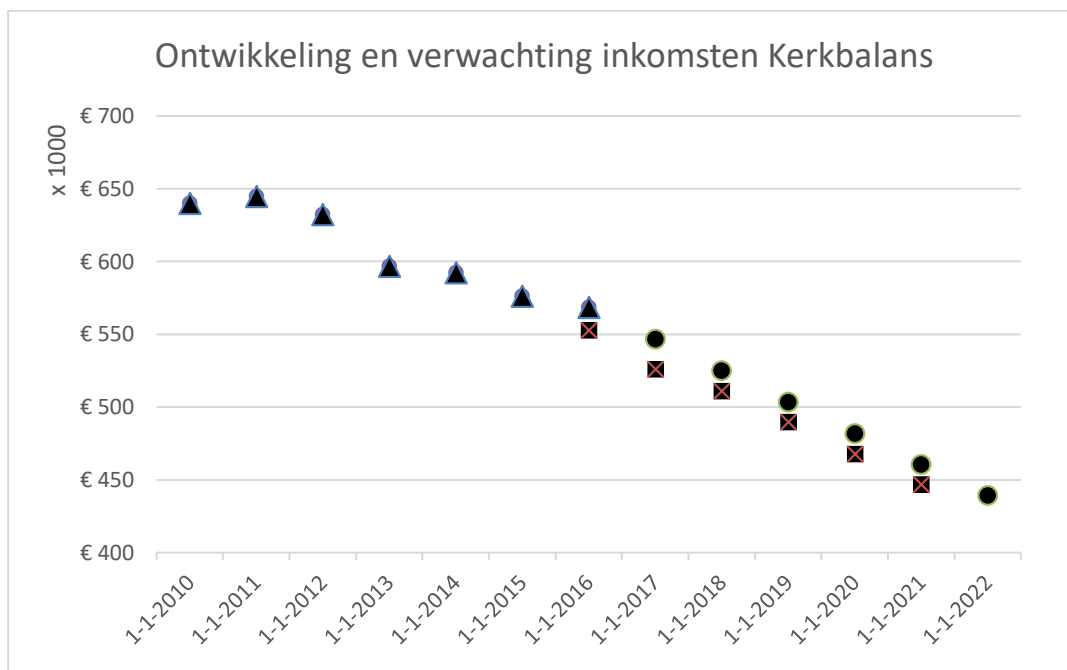
Opbrengsten

Bijdragen levend geld

Met dankbaarheid kunnen we vaststellen dat de actie Kerkbalans (Vrijwillige bijdragen) meer heeft opgebracht dan begroot. Maar we moeten ook vaststellen dat het totale bedrag door steeds minder leden wordt opgebracht. De demografische samenstelling van de PgL doet vermoeden dat het aantal gevers zal blijven afnemen. Ook vermoeden we dat de stijging van het gemiddelde gegeven bedrag zal afvlakken. Onderstaande tabel en grafiek vatten deze tendensen samen. De driehoeken geven het resultaat van de actie Kerkbalans over de afgelopen jaren. De cirkels geven de tendens aan als de trend in de daling van het aantal gevers en de stijging van het gemiddelde gegeven bedrag blijft doorzetten met hetzelfde tempo. Voor de begroting en de meerjarenraming is gerekend met een voorzichtiger scenario, weergegeven met de vierkante symbolen.

Ontwikkeling bijdragen levend geld per gever

Jaar	aantal	gemid.bedrag	Jaar	aantal	gemid.bedrag
2006	3128	206,08	2012	2516	251,33
2007	2895	223,23	2013	2352	253,63
2008	2966	222,37	2014	2268	261,16
2009	2797	220,98	2015	2077	277,56
2010	2700	237,00	2016	2031	279,05
2011	2587	249,32			

De **collecteopbrengsten** vertonen een stabiel beeld. De begrotingspost **Instandhouding Gemeente** (begroot op € 43.000) is gesplitst: er is ook gecollecteerd voor Algemeen Kerkenwerk. De opbrengst van deze twee collecten samen zijn gekomen op ca € 43.000, zoals begroot.

Resultaat Commerciële activiteiten

Hoewel per saldo de commerciële activiteiten redelijk in de buurt van de begroting komt, moeten we vaststellen dat de resultaten per locatie behoorlijk variëren ten opzichte van de begroting. Dit wordt deels verklaart uit de onvoorspelbaarheid van de opbrengsten van de catering. Bij extern ingekochte catering is de marge een stuk lager dan bij zelf verzorgde catering. Dit jaar is er meer externe catering geweest. Eén evenement heeft geen doorgang gevonden. Tenslotte is een belangrijke huurder, verantwoordelijk voor ca € 30.000 omzet, in 2016 uitgeweken naar een andere locatie; deze heeft aangegeven in 2017 terug te komen naar de Hooglandse kerk.

Opbrengst beleggingen

Het netto beleggingsresultaat is dit jaar ca € 70.000 positief, ten opzichte van een begroot resultaat van ruim € 266.000. Dit grote verschil is ontstaan door de tegenvallende dividend opbrengsten en het negatieve gerealiseerde koersresultaat. Conform de begroting 2016 is van de gerealiseerde koersresultaten ad. € 49.295 negatief in totaal € 125.000 ten gunste van de exploitatie gebracht. Daarvoor is dus € 174.295 onttrokken aan het Egalisatiefonds gerealiseerde koersresultaat (zie **toevoeging/onttrekking bestemmingsfondsen en bestemmingsreserves**).

In 2016 is de overheveling van de gehele aandelenportefeuille naar de ING bank afgerond. Hierdoor worden de kosten van het beheer van de portefeuille aanmerkelijk lager en onafhankelijk van het aantal mutaties binnen de portefeuille. Er is namelijk een vast jaarlijks tarief overeengekomen. De effectenportefeuille voldoet momenteel aan het beleggingsstatuut van de PgL, in het bijzonder noemen we het duurzame karakter van de beleggingen, en het defensieve beleggingsbeleid.

Overige opbrengsten

Dit betreft met name € 8.315 opbrengst advertenties in het Leids Kerkblad.

Het Leids Kerkblad heeft een positief resultaat, dankzij de vrijwillige bijdragen van leden en de adverteerders.

Kosten

Kosten Pastoraat

In de begroting van 2016 was 4,74 fte predikant opgenomen. In werkelijkheid is de pastorale bezetting over 2017 als volgt:

- 4,00 fte predikant wijken
- 0,60 fte predikant t.b.v. LSE (waarvan gefinancierd door PgL 20%)
- 1,22 fte kerkelijk werker in loondienst (in de begroting opgenomen als 0 fte), waarvan 0,53 fte ten laste van een legaat is gegaan.

In de begroting 2016 waren niet alle kosten voor de kerkelijk werkers in de exploitatie opgenomen. In de rekening wel. Dit verklaart grotendeels de afwijking in kosten salarissen en sociale lasten voor de kerkelijk werkers. Daarnaast is de inschaling van de kerkelijk werkers door gevolgde opleidingen in de praktijk hoger dan begroot (totaal 0,84 fte ipv 0,8fte). De kosten voor kerkelijk werker Den Herder komen geheel ten laste van legaat Vogelenzang. De kosten voor kerkelijk werker Ros-Mulder komen voor 25% ten laste van legaat Ginhoven.

Personele kosten

De kosten voor de kosteren zijn hoger dan begroot. Er is in 2016 besloten de verdeling van de koster/beheerder van de Vredeskerk te veranderen van 50-50 in 60-40. De kosten voor de kosterstaak worden opgenomen onder personele kosten, de kosten voor de beheerderstaak worden opgenomen als kosten commerciële exploitatie.

Vergoeding personeel niet in loondienst betreft de inhuur van deskundigheid van het Kantoor Kerkelijke Administraties uit Amersfoort voor 1 dag per week met als opdracht:

- de controle op de boekingen in de financiële administratie
- het verzorgen van de financiële kwartaalrapportages
- het tijdig opstellen van de ontwerp-begroting
- het tijdig opstellen van de jaarrekening (inclusief het opstellen van het balansdossier)
- het bieden van automatiseringsdeskundigheid

Deze deskundigheid is onontbeerlijk om de administratie van de PgL te voeren.

De **ontvangen ziektegeden** betreffen uitkering van de verzekering in verband met de zieke organisten van de Hooglandse Kerk en de Marekerk. Deel van deze uitkering is gebruikt voor vergoeding van de **gastorganisten**.

Beheer en administratie

Met blijdschap stellen we vast dat de kosten voor beheer en administratie beduidend lager zijn uitgevallen dan de begroting 2016 aangaf. Zoals uit de toelichting blijkt, is dit toe te wijzen aan lagere uitgaven op diverse posten. Dit verklaren we als zijnde het resultaat van blijvende inspanningen om te bezuinigen waar mogelijk. Onder **Publiciteit** zijn kosten opgenomen voor Open Kerk Leiden (OKL) voor een columnist en het deel van de kosten van het vitaliseringsproject dat buiten het toegezegde budget viel, samen ca. € 3.700, ruim binnen het begrootte budget voor OKL van € 6.000.

De kosten **representatie** zijn heel laag uitgekomen door de eindafrekening van de kosten verbonden aan de viering 700 jaar Hooglandse Kerk. De in 2015 opgenomen kosten waren geraamd, de werkelijke kosten waren lager, waarvoor gecorrigeerd is in 2016.

De **accountantskosten** voor 2016 zijn € 10.164. Doordat er vorig jaar € 472 teveel is opgenomen is het saldo € 9.692.

Verplichte bijdragen aan andere organen

Dit betreft de verplichte afdrachten. In verband met het opnemen van de resultaten van de wijken met ingang van volgend jaar zullen de afdrachten die afhangen van de opbrengsten, toenemen.

Kosten gebouwen, terreinen en inventaris

In 2015 is er een creditnota geweest voor **energiekosten** van de Hooglandse Kerk ad. € 6.961. Dit is in 2016 gecorrigeerd met een nota van € 9.746. Deze verrekening verklaart de sterke afwijking van de post energiekosten en de exploitatiekosten Hooglandse Kerk + Huys.

Met ingang van 2015 wordt er jaarlijks € 10.000 afgeschreven op Verbouwing Kerkelijk Bureau en met ingang van 2016 wordt er jaarlijks € 30.000 afgeschreven op de Verbouwing Vredeskerk. Deze afschrijvingen waren onterecht niet opgenomen in de begroting voor 2016.

Resultaat en Bestemming saldo

Het saldo van de lasten is € 11.000 hoger dan begroot, het saldo van de baten € 173.000 lager dan begroot. Dit geeft een negatief resultaat van € 109.000. Deze afwijking ten opzichte van het begrootte resultaat van € 75.000 positief is met name toe te schrijven aan het tegenvallende gerealiseerde koersresultaat ten opzichte de conform het beleid begrootte positieve resultaat (€ 125.000).

Op het saldo worden enkele correcties uitgevoerd in de vorm van mutaties in fondsen en reserves, conform het beleid:

- Het niet gebruikte deel van de overgangsmaatregel wordt toegevoegd aan het **Fonds Pastoraat**.
- De onttrekking aan het **Egalisatiefonds gerealiseerde koersresultaat** van € 174.000 is eerder toegelicht. Het is mogelijk geworden deze forse onttrekking aan het fonds uit te voeren door de enorme dotatie vanwege de realisatie van het in beheer van Ostrica opgebouwde koersverschil. Zie ook de toelichting op de balans.
- Conform het vigerende beleidsplan is er opnieuw € 50.000 onttrokken aan het **Fonds Pastoraat** en toegevoegd aan het **Vitaliseringsfonds**.
- Er is 2% rekenrente toegevoegd aan het tegoed van de legaten. Het CvK heeft besloten dit met ingang van boekjaar 2018 te verlagen naar 1%.
- De collecte opbrengst voor het onderhoud is toegevoegd aan **Reserve Onderhoud**.
- Tenslotte is er gemuteerd in legaten voor de kosten van kerkelijk werkers, zoals eerder vermeld.

BALANS PER 31 DECEMBER 2016 VAN DE PROTESTANTSE GEMEENTE TE LEIDEN

(met vergelijkende cijfers per 31-12-2015)

Bedragen x € 1.000

	31-12-2016	31-12-2015
ACTIVA		
Materiële vaste activa		
1. Terreinen	17	17
2. Kerkgebouwen	852	906
3. Wijkgebouwen	403	404
4. Pastorieën	207	207
5. Kerkelijk bureau	88	98
6. Woonhuizen en overige gebouwen	790	806
7. Installaties	238	193
8. Inventaris	71	91
9. Automatiseringsapparatuur	4	0
	<u>2.671</u>	<u>2.722</u>
Financiële vaste activa		
10. Effecten	7.757	7.890
11. Spaarcontracten	<u>1.000</u>	<u>1.000</u>
	<u>8.757</u>	<u>8.890</u>
Vorderingen		
12. Vorderingen in rekening-courant	29	20
13. Overige te vorderen bedragen en vooruitbetaalde lasten	<u>307</u>	<u>170</u>
	337	190
Vlottende activa		
14. Liquide middelen	<u>934</u>	<u>868</u>
Totalen	<u><u>12.699</u></u>	<u><u>12.669</u></u>

	31-12-2016	31-12-2015
PASSIVA		
Vermogen		
15. Eigen vermogen	6.158	6.120
16. Reserve koersverschil effecten	324	816
16a. Egalisatiefonds gerealiseerd koersresultaat	669	27
	<u>7.150</u>	<u>6.963</u>
Fondsen en voorzieningen		
17. Sociaal Fonds oud-werknemers	0	0
18. Voorzieningen	2.526	2.653
19. Fonds instandhouding pastorieën	1.970	1.970
20. Schapenfonds Stevenshof	2	2
21. Vitaliseringsfonds	117	86
22. Fonds Pastoraat	623	650
23. Pieter Huguetanfonds	10	10
24. Jacob van Brouckhovenfonds	1	1
	<u>5.249</u>	<u>5.373</u>
Schulden op lange termijn		
25. Leningen o/g	<u>39</u>	<u>41</u>
Schulden op korte termijn		
26. Schulden in rekening-courant	4	4
27. Te betalen en vooruitontvangen bedragen	229	268
28. Collectebonnen in roulatie	28	18
	<u>261</u>	<u>291</u>
Totalen	<u>12.699</u>	<u>12.669</u>

Staat van kosten en opbrengsten 2016

Bedragen x € 1.000

Baten

	<u>Rekening 2016</u>	<u>Begroting 2016</u>	<u>Rekening 2015</u>
	€	€	€
1. Bijdragen levend geld	680	666	694
2. Verhuur gebouwen en terreinen	279	262	255
3. Resultaat commerciële activiteiten	127	134	147
4. Opbrengst beleggingen	70	266	210
5. Overige baten	28	30	29
Totaal baten	<u>1.184</u>	<u>1.357</u>	<u>1.334</u>

Lasten

1. Kosten pastoraat	426	424	427
2. Personele kosten	224	217	224
3. Beheer en administratie	81	116	108
4. Verplichte bijdragen aan andere organen	63	66	64
5. Kosten gebouwen, terreinen en inventaris	500	458	445
Totaal lasten	<u>1.293</u>	<u>1.282</u>	<u>1.269</u>

Saldo baten en lasten

	<u>-109</u>	<u>75</u>	<u>65</u>
--	-------------	-----------	-----------

Bestemming saldo

Toevoeging eigen vermogen	-109	75	65
Toevoeging/onttrekking bestemmingsfondsen en bestemmingsreserves	146	-23	59
	<u>37</u>	<u>52</u>	<u>124</u>

Waarderingsgrondslagen

De jaarrekeningen van de wijkgemeenten

De resultaten van de wijkgemeenten en de balanswaarden zijn niet in de jaarrekening geconsolideerd maar wel opgenomen in een bijlage. Van de wijkgemeenten worden aparte jaarrekeningen opgesteld.

Vergelijking met het voorgaand jaar

De grondslagen van waardering en van resultaatbepaling zijn ongewijzigd ten opzichte van het voorgaand jaar.

Activa en passiva

Voor zover niet anders vermeld, zijn activa en passiva gewaardeerd tegen de nominale waarde.

Materiële vaste activa

De kerkgebouwen, inclusief de aanwezige orgels en inventarissen worden gewaardeerd op € 1,00 per gebouw; het gebouw De Regenboog op € 2,00.

De gronden van de Begraafplaats "Rhijnhof" zijn in eeuwigdurende erfpacht uitgegeven. In verband met de moeilijke verhandelbaarheid vindt waardering plaats op € 0,45.

De overige onroerende goederen worden gewaardeerd tegen de historische kostprijs. Afschrijvingen vinden niet meer plaats. Bij verkoop gerealiseerde meerwaarde van woningen of van pastorieën worden rechtstreeks toegevoegd aan het Eigen vermogen of een daartoe aangewezen Fonds.

Overige vaste activa worden gewaardeerd tegen verkrijgingsprijs, onder aftrek van de daarop gebaseerde afschrijvingen. Vanaf € 2.000,-- wordt er afgeschreven. De afschrijving start in het eerste kwartaal na activering.

Subsidies ten gunste van verbouwingen en aanschaffingen worden direct in mindering gebracht op het betreffende activum.

Effecten

De waarde van de in de balans opgenomen aandelen wordt opgenomen tegen de koerswaarde evenals de waarde van de in de balans opgenomen obligaties.

Het verschil met de aankoopwaarde of de koerswaarde per einde van het vorig boekjaar, derhalve de ongerealiseerde koersresultaten, wordt ten gunste of ten laste gebracht van de Reserve koersverschil effecten.

Vorderingen, liquide middelen, schulden en overlopende passiva

Vorderingen, liquide middelen, schulden en overlopende passiva worden opgenomen tegen nominale waarde.

Fondsen en voorzieningen

Aan de fondsen en voorzieningen worden de hiervoor ontvangen bijdragen, alsmede dotaties ten laste van de staat van kosten en opbrengsten toegevoegd en worden de daarvoor in aanmerking komende bestedingen via de staat van kosten en opbrengsten onttrokken.

Legaten en giften worden via besluitvorming door het College van Kerkrentmeesters rechtstreeks toegevoegd aan een Fonds of Bestemming. Wanneer door de legatarissen een specifieke bestemming is opgedragen, wordt hiervoor een fonds of voorziening gevormd.

Voorzieningen die ontstaan zijn uit nalatenschappen ontvangen 2% fictieve rente over het saldo per 1 januari.

Resultaatbepaling

De lasten en de baten zijn zoveel mogelijk toegerekend aan het jaar waarop zij betrekking hebben.

Vrijwillige bijdragen

De vrijwillige bijdragen worden als bate verantwoord in het jaar dat zij ontvangen worden.

Afschrijvingskosten

De afschrijvingskosten op vaste activa worden berekend door middel van vaste percentages van de aanschafwaarde.

De vaste percentages luiden:

- Verbouwing kerk en woningen 2016 2,5%
- verbouwingen 5%
- inventaris 10%
- automatiseringsapparatuur 33,33%

Toelichting Staat van kosten en opbrengsten 2016

Bedragen x € 1.000

Baten

	Rekening 2016	Begroting 2016	Rekening 2015
	€	€	€
<u>1. Bijdragen levend geld</u>			
Vrijwillige bijdragen	567	553	574
Collecten Fonds Pastoraat	0	0	0
Collecten Algemeen Kerkenwerk	31	0	32
Collecten Instandhouding Gemeente	12	43	11
Collecten onderhoud gebouwen	12	12	14
Collecten Jeugdwerk PGL	0	1	1
Giften, legaten en erfenissen	4	2	4
Offerkist	1	1	2
Solidariteitskas	12	10	13
Eindejaars/Paascollecte	19	20	19
Leids Kerkblad	22	24	23
Totaal	<u>680</u>	<u>666</u>	<u>694</u>

Vrijwillige bijdragen per wijkgemeente

Binnenstad	144	144	143
Marewijk	122	111	121
De Verbinding	155	149	154
Zuidwest	60	61	65
Merenwijk	86	88	90
	<u>567</u>	<u>553</u>	<u>574</u>

2. Verhuur gebouwen en terreinen

Pacht Noordwijk	3	6	3
Pacht Rhijnhof	120	102	102
Verhuur pastorieën	7	7	7
Verhuur huizen	148	148	143
Totaal	<u>279</u>	<u>262</u>	<u>255</u>

Toelichting Staat van kosten en opbrengsten 2015

Bedragen x € 1.000

	<u>Rekening</u> <u>2016</u>	<u>Begroting</u> <u>2016</u>	<u>Rekening</u> <u>2015</u>
	€	€	€
3. Resultaat commerciële activiteiten			
<u>Baten</u>			
Verhuur kerkgebouwen	161	140	166
Verhuur wijkgebouwen	1	0	2
Verhuur meubilair	45	37	49
Verhuur audiovisuele middelen	42	25	29
Verhuur servies	20	28	24
Verhuur verwarming	25	26	34
Eten en consumpties	131	174	175
Overige opbrengsten	7	2	6
	<u>432</u>	<u>430</u>	<u>484</u>
Aantal beheerders (fte)	2,10	2,20	2,10
<u>Lasten</u>			
Inhuur meubilair	8	8	17
Inhuur audiovisuele middelen	30	9	19
Inhuur servies	6	7	7
Inhuur verwarming	2	3	5
Eten en consumpties	31	34	46
Overige	21	3	15
Afschrijvingskosten installaties	0	0	0
Salaris beheerders, incl. werkgeverslasten	210	232	228
Overige kosten, o.a. aanschaf apparatuur	-3	0	1
	<u>305</u>	<u>296</u>	<u>337</u>
Resultaat	<u><u>127</u></u>	<u><u>134</u></u>	<u><u>147</u></u>
<u>Specificatie resultaat</u>			
Hooglandse kerk	74	90	104
Marekerk	33	35	28
De Verbinding	21	9	15
	<u>127</u>	<u>134</u>	<u>147</u>

Toelichting Staat van kosten en opbrengsten 2016

Bedragen x € 1.000

	Rekening 2016	Begroting 2016	Rekening 2015
	€	€	€
<u>4. Opbrengst beleggingen</u>			
Rente obligaties	63	40	32
Rente spaarcontracten	47	47	47
Dividend aandelen	85	150	147
Gerealiseerde koersresultaten	-49	125	72
Overige rentebaten	5	6	6
	<u>150</u>	<u>368</u>	<u>305</u>
Kosten aan- en verkoop effecten	-15	-17	-12
Beheerskosten effecten	-62	-78	-79
Buitenlandse bronbelasting	0	-2	0
Geldtransportkosten	-1	-2	-2
Beleggings advieskosten	0	-2	0
Betaalde rente en bankkosten	-3	-3	-2
	<u>70</u>	<u>266</u>	<u>210</u>

	Rekening 2016	Begroting 2016	Rekening 2015
	€	€	€
<u>5. Overige baten</u>			
Verhuur kerkgebouwen kerkelijk	20	22	21
Diverse opbrengsten	8	9	8
	<u>28</u>	<u>30</u>	<u>29</u>

Toelichting Staat van kosten en opbrengsten 2016

Bedragen x € 1.000

Lasten

	<u>Rekening 2016</u>	<u>Begroting 2016</u>	<u>Rekening 2015</u>
	€	€	€
<u>1. Kosten pastoraat</u>			
aantal predikanten (fte) (excl. aandeel stud. past.)	4,00	4,74	3,99
aantal kerkelijk werkers (fte)	1,22	0,00	1,07
Basistraktement	0	0	11
Kas predikanten	288	309	283
Tegemoetkoming ziektekostenverzekering	15	17	15
Kostenvergoeding predikanten	16	16	15
Studentenpastoraat	10	10	10
Reiskosten woon/werk predikanten	2	4	4
Vacaturegelden	0	0	1
Preekvoorziening	23	20	22
Salarissen kerkelijk werkers	47	31	42
Pensioenpremie kerkelijk werkers	4	3	4
Sociale lasten kerkelijk werkers	8	4	7
Vergoeding kerkelijk werkers	0	0	0
Overige kosten kerkelijk werker	3	0	3
Bijdragen van derden kerkelijk werkers	0	0	0
Advieskosten pastoraat	9	11	11
	<u>426</u>	<u>424</u>	<u>427</u>
<u>2. Personele kosten</u>			
aantal kosters (fte) (excl. Merenwijk)	0,90	0,80	0,90
aantal organisten (fte) (excl. Merenwijk)	0,53	0,53	0,53
aantal administratief personeel (fte)	1,78	1,78	1,78
Salarissen kosters	40	34	40
Salarissen organisten	27	26	28
Salarissen administratief personeel	64	63	64
Personeel niet in loondienst	34	30	31
Vrijwilligersvergoedingen	9	10	7
Gastorganisten	9	2	2
Pensioenpremies	15	14	13
Sociale lasten	24	18	23
Ontvangen ziekengelden	-16	0	-1
Werving en selectie	0	1	0
Opleidingskosten	1	1	1
Kosten ARBO	12	12	11
Reiskosten woon-werk	4	5	5
Overige personeelskosten	1	1	1
Voeding en huishoudelijke kosten	0	0	0
	<u>224</u>	<u>217</u>	<u>224</u>

Toelichting Staat van kosten en opbrengsten 2016

Bedragen x € 1.000

	<u>Rekening 2016</u>	<u>Begroting 2016</u>	<u>Rekening 2015</u>
	€	€	€
<u>3. Beheer en administratie</u>			
Salaris-en ledenadministratie door derden	4	5	5
Kosten Leids Kerkblad	20	22	21
Kantoormiddelen en drukwerk	3	6	5
Kopieerkosten	0	3	1
Portokosten	5	4	6
Automatisering	8	10	8
Telefoon en internet	9	8	10
Contributies, lidmaatschappen en abonnementen	1	3	2
Geldwerving	3	7	6
Bestuurskosten	2	3	1
Gemeenteleven	1	11	9 ***
Representatie	0	5	10 **
Publiciteit	7	11	1
Accountantskosten	10	8	14 *
Advieskosten	5	8	8
Verzekeringen	2	2	2
Overige kosten beheer en administratie	1	1	1
	<u>81</u>	<u>116</u>	<u>108</u>

* inclusief € 3.936 voor 2015

** inclusief bijdrage 700 jaar HK

*** inclusief bijdrage € 6.000 Open Kerk Leiden

	<u>Rekening 2016</u>	<u>Begroting 2016</u>	<u>Rekening 2015</u>
	€	€	€
<u>4. Verplichte bijdragen aan andere organen</u>			
Kerkrentmeesterlijk quotum	47	50	48
Afdrachten solidariteitskas	15	16	16
Overige bijdragen/contributies	1	1	0
	<u>63</u>	<u>66</u>	<u>64</u>

Toelichting Staat van kosten en opbrengsten 2016

Bedragen x € 1.000

	Rekening 2016	Begroting 2016	Rekening 2015
	€	€	€
5. Kosten gebouwen, terreinen en inventaris			
<u>Exploitatiekosten</u>			
Onderhoud gebouwen en terreinen	149	149	146
Schoonmaakkosten gebouwen	9	7	10
Electra, Gas en Water	88	78	62
Belastingen	9	9	10
Verzekeringen	41	46	46
Beveiliging	0	0	0
Huren	40	41	41
Beheersvergoeding Hooglandse Kerkgracht	8	6	6
Busvervoer Maranatha-Vredeskerk	6	6	12
Exploatiebijdrage kerkelijk centrum De Regenboog	13	21	14
Niet terug te vorderen BTW	12	16	11
Overige kosten	6	1	2
	<u>382</u>	<u>382</u>	<u>361</u>
<u>Afschrijvingen</u>			
Afschrijving verbouwingen	81	39	48
Afschrijving installaties	12	11	11
Afschrijving inventaris	25	25	25
Afschrijving automatisering	0	1	1
	<u>118</u>	<u>76</u>	<u>85</u>
Totaal kosten gebouwen, terreinen en inventaris	<u><u>500</u></u>	<u><u>458</u></u>	<u><u>445</u></u>
<u>Specificatie per gebouw</u>			
Hooglandse kerk+-huys	exploitatiekosten	149	138
	afschrijvingen	20	20
Marekerk incl. wijkgebouw	exploitatiekosten	75	78
	afschrijvingen	11	11
De Verbinding incl. wijkgebouw	exploitatiekosten(+bus)	53	58
	afschrijvingen	48	18
Antoniuskerk	exploitatiekosten	16	17
De Regenboog	exploitatiekosten	20	28
	afschrijvingen	7	7
Wijkgebouw Zuidwest	exploitatiekosten	20	21
	afschrijvingen	1	1
Pastorieën	exploitatiekosten	4	4
	afschrijvingen	0	0
Hoogl. Kerkgracht	exploitatiekosten	23	20
	afschrijvingen	18	15
Woningen	exploitatiekosten	13	15
	afschrijvingen	1	1
Overige, incl. kerkelijk bureau	exploitatiekosten	9	4
	afschrijvingen	11	12
Totaal		<u><u>499</u></u>	<u><u>458</u></u>
		<u><u>458</u></u>	<u><u>445</u></u>

Protestantse Gemeente
te
Leiden

Bedragen x € 1.000

	<u>Rekening 2016</u>	<u>Begroting 2016</u>	<u>Rekening 2015</u>
	€	€	€
Bestemming saldo			
<u>Toevoeging eigen vermogen</u>	<u>-109</u>	<u>75</u>	<u>65</u>
<u>Toevoeging/onttrekking bestemmingsfondsen en bestemmingsreserves</u>			
Toevoeging Fonds Pastoraat uit collecten	0	0	0
Toevoeging Fonds Pastoraat niet gebruikt budget overgangsmaatregel	-23	-23	-5
Onttrekking resp. toevoeging Egalisatiefonds gerealiseerd koersresultaat	174	0	53
Toevoeging Vitaliseringsreserve	-50	-50	-50
Dotatie fictieve rente	-12	-10	-9
Toevoeging Reserve Onderhoud uit collecten	-19	-12	-14
Onttrekking Fonds Pastoraat naar Vitaliseringsreserve	50	50	50
Onttrekking uit Fondsen nalatenschappen en legaten	25	21	35
	<u>146</u>	<u>-23</u>	<u>59</u>

Bedragen in EUR 1.000,- en op basis van de Staat van kosten en opbrengsten 2016

	HK	MK*	De V*	ZW*	RB	LSE	KB	HGLKGR	overige**	Totaal
A) KERKELIJKE ACTIVITEITEN										
Baten										
Vrijwillige bijdragen	144	122	155	60	86	-	-	-	-	567
Collecten	15	25	10	5	1	-	-	-	-	55
Overig	19	2	0	0	-	-	-	-	57	78
Totaal Baten	178	148	165	64	87	-	-	-	57	700
Lasten										
Personele kosten pastoraat	79	90	118	69	53	10	-	-	8	426
Overige personele kosten	44	19	27	3	1	-	115	-	13	223
Verplichte bijdragen aan andere organen								-	63	63
Kosten beheer en administratie	3	1	2	0	-	-	11	2	60	79
Kosten gebouwen, terreinen en inventaris	165	86	101	36	27	-	13	41	30	500
Overige kosten	1	0	0				0	-	-	2
Totaal Lasten	293	196	248	109	80	10	139	44	174	1.293
Saldo Baten en Lasten Kerkelijke Activiteiten	115-	47-	83-	45-	7	10-	139-	44-	117-	592-
B) COMMERCIELE EXPLOITATIE										
Baten										
Opbrengsten Verhuur/ Catering	284	84	63							431
Diverse opbrengsten										-
Totaal Baten	284	84	63	-	-	-	-	-	-	431
Lasten										
Kosten Verhuur/ Catering	79	12	4						0	95
Personele kosten	132	40	38							210
Diverse kosten										-
Totaal Lasten	211	51	42	-	-	-	-	-	0	305
Saldo Baten en Lasten Commerciële Exploitatie	73	33	21	-	-	-	-	-	0-	126
C) OVERIGE ACTIVITEITEN										
Baten										
Opbrengst beleggingen									64-	64-
Verhuur terreinen									123	123
Verhuur gebouwen								91	64	155
Rentebaten en dividenden									199	199
Overige baten									8	8
Totaal Baten	-	-	-	-	-	-	-	91	331	422
Lasten										
Rente- en Bankkosten									65	65
Overige Lasten										-
Totaal Lasten	-	-	-	-	-	-	-	-	65	65
Saldo Overige Activiteiten	-	-	-	-	-	-	-	91	266	357
Saldo Baten en Lasten A) + B) + C)	42-	14-	62-	45-	7	10-	139-	47	148	110-

* inclusief wijkgebouw

** Pastorie, huizen, Leids Kerkblad en PGL, exclusief Hooglandse Kerkgracht 56-64